

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par Eiropas pilsoņu iniciatīvu”

(COM(2017) 482 final – 2017/0220 (COD))

(2018/C 237/12)

Ziņotāja: **Kinga JOÓ**

Apspriešanās	Eiropas Komisija, 13.9.2017.; Eiropas Parlaments, 2.10.2017.; Padome, 11.10.2017.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 24. pants
Atbildīgā apakškomiteja	Eiropas pilsoņu iniciatīvas apakškomiteja SC/049
Pieņemts apakškomitejā	7.2.2018.
Pieņemts plenārsesijā	14.3.2018.
Plenārsesija Nr.	533
Balsojuma rezultāts	201/0/5
(par / pret / atturas)	

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. Sešus gadus pēc Regulas (ES) Nr. 211/2011 ⁽¹⁾ par pilsoņu iniciatīvu stāšanās spēkā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) vēlētos izcelt iedzīvotāju būtisko lomu Eiropas projektā un Eiropas pilsoņu iniciatīvas mehānisma spēju, veicinot aktīvu pilsoniskumu un līdzdalības demokrātiju, stimulēt demokrātijas deficīta pārvarēšanu.

1.2. EESK 2016. gada pašiniciatīvas atzinumā ⁽²⁾ ir norādītas būtiskas tehniskas, juridiskas un birokrātiskas problēmas saistībā ar Eiropas pilsoņu iniciatīvas izstrādi, kā arī acīmredzami pārmērīgi plašas Eiropas Komisijas pilnvaras. Tās ir ierobežojušas to publisko debašu apmēru, kuras varētu radīt Eiropas pilsoņu iniciatīva, kā arī mazinājušas ar sekmīgo iniciatīvu saistītās turpmākās juridiskās darbības.

1.3. EESK uzskata, ka Regulas 211/2011 par Eiropas pilsoņu iniciatīvu pašreizējā pārskatīšana ir būtisks solis virzībā uz Eiropas pilsoņu iniciatīvas pilna potenciāla sasniegšanu un atbilst Eiropas Parlamenta, Reģionu komitejas un Eiropas ombuda paustajam viedoklim.

1.4. EESK atzinīgi vērtē šādus Eiropas Komisijas jaunajā priekšlikumā “Regula par Eiropas pilsoņu iniciatīvu” ietvertos uzlabojumus ar mērķi:

1.4.1. ļaut organizatoru grupai sākt paziņojumu par atbalstu vākšanu noteiktā datumā pēc savas izvēles;

1.4.2. juridiski atzīt pilsoņu komitejas ar mērķi ierobežot organizatoru kriminālatbildību par krāpniecību un rupju neuzmanību;

1.4.3. izveidot tiešsaistes sadarbības platformu, kurā ES pilsoņi varētu saņemt informāciju un padomus par Eiropas pilsoņu iniciatīvu, ar nosacījumu, ka tai ir jāpalīdz Eiropas pilsoņu iniciatīvas organizatoriem iniciatīvu reģistrēšanas un atbalsta vākšanas procesā; EESK vēlētos tikt iesaistīta šajā tiešsaistes sadarbības platformā un saņemt informāciju par tās veidošanu. EESK uzskata, ka ir svarīgi, lai platformas lietotāji būtu labi informēti par pakalpojumiem, kuri saistīti ar EPI un kurus EESK piedāvā EPI organizatoriem;

1.4.4. Eiropas Komisija atzīst tulkošanas pakalpojumu nepieciešamību, kurus EESK kopš 2015. gada piedāvā visiem Eiropas pilsoņu iniciatīvas organizatoriem, un to, ka EPI reģistrēšanas brīdī Komisijai ir jānodrošina EPI satura tulkojums visās ES oficiālajās valodās;

⁽¹⁾ OV L 65, 11.3.2011., 1. lpp.

⁽²⁾ OV C 389, 21.10.2016., 35. lpp.

1.4.5. pieprasīt, lai dalībvalstis vienkāršo, samazina un saskaņo valstu standartu sistēmu, kura attiecas uz datu vākšanu un pārbaudīšanu; tiesībām atbalstīt Eiropas pilsoņu iniciatīvu ir jābūt balstītām uz valstspiederību, lai neviens ES pilsonis netiktu izslēgts no Eiropas pilsoņu iniciatīvas;

1.4.6. dalībvalstis varēs aktīvi atbalstīt EPI un izveidot kontaktpunktus, lai EPI organizatoriem sniegtu informāciju un palīdzību tehniskā ziņā un par jautājumiem, kuri saistīti ar EPI kampaņu;

1.4.7. nodrošināt, lai Eiropas Komisija pastāvīgi piedāvātu bezmaksas tiešsaistes datu vākšanas programmatūru (OCS) ⁽³⁾, kas valsts iestādēm ļautu vienkāršot paziņojumu par atbalstu vākšanu un sistematizāciju, kā arī to pārbaudīšanu. Komiteja arī atzinīgi vērtē to, ka šā instrumenta pieejamība tiks nodrošināta personām ar invaliditāti;

1.4.8. panākt, lai Eiropas Komisija apņemtos palielināt sabiedrības informētību par Eiropas pilsoņu iniciatīvas pastāvēšanu.

1.5. EESK saistībā ar jauno priekšlikumu iesniedz šādas piezīmes un ieteikumus

1.5.1. Reģistrācijas brīdī nodalīt institucionālā atbalstītāja funkcijas no lēmumu pieņēmēja funkcijām – pašlaik abas funkcijas pilda Komisija. EESK atkārtoti apliecina gatavību arī turpmāk iesaistīties iniciatīvās un varētu būt pašsaprotama kandidāte uz veicinātāja un institucionālā atbalstītāja pienākumu pildīšanu.

1.5.2. Būtu jāturpina EESK prakse aicināt EPI organizatorus uz dažādām debatēm grupā “Eiropas pilsoņu iniciatīva”, specializētajās nodaļās un plenārsesijās ⁽⁴⁾, lai EPI rīkotājiem būtu lielākas dialoga iespējas gan kampaņas laikā, gan pēc tās un lai dialogs automātiski nepārtrūktu pēc Komisijas oficiālās atbildes.

1.5.3. EESK uzskata, ka svarīgi ir arī izmantot ikgadējo konferenci – EPI dienu – kā vietu dialogam un likt lielāku uzsvāru uz labākās pieredzes apmaiņu starp organizatoriem, kā arī radīt vairāk tīklu veidošanas iespēju pašreizējiem un sekmīgajiem organizatoriem.

1.5.4. Nodrošināt pienācīgus turpmākos pasākumus sekmīgām iniciatīvām. Ņemot vērā šo mērķi, EESK cer, ka visas ES iestādes vienādi rūpēsies par to, lai radītu iespējas organizatoriem iepazīstināt ar iniciatīvām un apspriest tās, kā piemēru ņemot EESK pastāvošo praksi aicināt EPI organizatorus uz dažādām debatēm. EESK uzskata, ka ir ļoti svarīgi, lai sekmīgās iniciatīvas tiktu apspriestas Eiropas Parlamenta plenārsesijās ar mērķi palielināt ar EPI saistīto jautājumu Eiropas debašu politisko dimensiju.

1.5.5. Ņemot vērā savu ieteikumu nodrošināt ES iestāžu kompetenču līdzsvarotu sadalījumu attiecībā uz EPI ⁽⁵⁾, EESK atbalsta pilsoniskās sabiedrības pausto viedokli ⁽⁶⁾, ka Eiropas Parlamentam arī turpmāk vajadzētu būt vienīgajai struktūrai, kas rīko atklātas uzklaušīšanas par sekmīgajām iniciatīvām, un Komisijai vajadzētu būt pārstāvētai atbilstošā līmenī. Atklātās uzklaušīšanas Eiropas Parlamentā ir izšķirošs pasākums sekmīgo EPI organizatoriem, kad viņiem ir iespēja runāt par saviem mērķiem un diskutēt ar EP deputātiem, kuri pārstāv plašāko ES pilsoņu veidoto struktūru.

1.5.6. Komisijai būtu jānorāda detalizēti un skaidri iemesli visiem lēmumiem atteikt iniciatīvas reģistrēšanu neatkarīgi no tā, vai atteikums ir daļējs vai pilnīgs.

1.5.7. EESK atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu atļaut reģistrēt daļu EPI iniciatīvas. Tomēr būtu jāpaliek pie viena lēmuma par reģistrēšanu.

⁽³⁾ OCS (*Online Collection Software*) ir tiešsaistes datu vākšanas programmatūra – instruments, ko Eiropas Komisija bez maksas nodrošina parakstu vākšanai internetā. Šis instruments valsts iestādēm ļauj vienkāršot gan datu vākšanu, gan to pārbaudi. Turklāt OCS atbilst arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) Nr. 211/2011 un Komisijas Īstenošanas regulai (ES) Nr. 1179/2011. Sk. <https://joinup.ec.europa.eu/software/ocs/description>.

⁽⁴⁾ EESK Biroja 2014. gada 14. oktobra lēmums par iekšējiem kritērijiem organizatoru uzaicināšanai uz plenārsesijām un specializēto nodaļu sanāksmēm.

⁽⁵⁾ Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2016. gada 13. jūlija atzinuma par tematu “Eiropas pilsoņu iniciatīva (pārskatīšana)” (pašiniciatīvas atzinums) 1.4.5. punkts.

⁽⁶⁾ EESK 2017. gada 12. decembrī kopā ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām rīkoja atklātu uzklaušīšanu par jauno EPI priekšlikumu.

1.5.8. Ņemot vērā Eiropas pilsoņu iniciatīvas nozīmīgumu no ES demokrātijas viedokļa, kā arī tās neseno ieviešanu un, ņemot vērā, ka būs nepieciešams ievērojams laika sprādzis, lai ieviestu no pašreizējās tiesību akta pārskatīšanas izrietošās izmaiņas, būtu jā saglabā līdzšinējais Eiropas pilsoņu iniciatīvas pārskatīšanas termiņš – trīs gadi.

1.5.9. EESK pauž gandarījumu par to, ka Eiropas Komisija ir atzinusi kopš 2015. gada EESK nodrošināto tulkošanas pakalpojumu vērtību un pastāvīgu to nepieciešamību. Turpmākajos Komisijas sniegtajos tulkošanas pakalpojumos vajadzētu ietvert arī EPI priekšlikuma pielikumu tulkošanu. Tas ir svarīgi, lai palīdzētu sabiedrībai labāk izprast iniciatīvas priekšlikumus⁽⁷⁾.

1.5.10. EESK atzīst, ka turpmākas debātes par to, vai samazināt minimālo vecumu EPI iniciatīvas atbalstam, ir svarīgas un nepieciešamas.

2. Vispārīgas piezīmes

2.1. Eiropas pilsoņu iniciatīva ir inovatīvs instruments, kas ieviests ar Lisabonas līgumu, un tā ir būtiska daļa no pašreizējās un turpmākās transnacionālās līdzdalības demokrātijas attīstības Eiropas Savienībā⁽⁸⁾. EPI ir tiesības, kas izriet no pilsoņu tiesībām piedalīties Savienības demokrātiskajā dzīvē. EPI būtu jāpalīdz ikvienam pilsonim aktīvi iesaistīties ES darba kārtības veidošanā un lēmumu pieņemšanā un veidot publiskās debātes visā ES. Tā arī dod pilsoņiem iespēju tiešā veidā aicināt Komisiju ierosināt Savienības tiesību aktu.

2.2. Noteikumi un procedūras, kas reglamentē Eiropas pilsoņu iniciatīvu, ir paredzēti ES regulā, kura pieņemta 2011. gada 16. februārī un ir spēkā kopš 2012. gada 1. aprīļa⁽⁹⁾. Eiropas Komisija 2017. gada 13. septembrī nāca klajā ar priekšlikumu jaunai regulai, kas iekļauta pasākumu kopumā, kurš pievienots runai par stāvokli Savienībā.

2.3. Saskaņā ar spēkā esošo regulu EPI var organizēt vai parakstīt ikviens ES pilsonis, kas ir sasniedzis vecumu, kad tiek iegūtas tiesības balsot Eiropas Parlamenta vēlēšanās⁽¹⁰⁾. Iniciatīvas organizē pilsoņu komiteja. Organizācijas var veicināt vai atbalstīt šīs iniciatīvas ar nosacījumu, ka tas tiek darīts pilnīgi pārredzami.

2.4. EPI procedūrai ir trīs posmi.

2.4.1. Sākumposmā ir paredzēta pilsoņu komitejas izveide⁽¹¹⁾, iniciatīvas reģistrācija⁽¹²⁾, kas ir atkarīga no Komisijas veiktā atbilstības novērtējuma,⁽¹³⁾ un tiek apstiprināta paziņojumu par atbalstu vākšanas tiešsaistes sistēma⁽¹⁴⁾.

2.4.2. Parakstu vākšanas posmā ne mazāk kā septiņās ES dalībvalstīs jāsavāc vismaz 1 miljons paziņojumu par atbalstu (parakstu) ne ilgāk kā 12 mēnešu laikā⁽¹⁵⁾. Parakstus apstiprina kompetentās valsts iestādes⁽¹⁶⁾, un sekmīgu Eiropas pilsoņu iniciatīvu pēc tam iesniedz Komisijai.

⁽⁷⁾ Attiecībā uz diskusiju par pielikumu nozīmi sk. 47.–58. punktu lietā T-529/13 *Izsāk un Dabis* pret Eiropas Komisiju.

⁽⁸⁾ Līguma par Eiropas Savienību (LES) 11. panta 4. punkts un Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 24. panta 1. punkts.

⁽⁹⁾ Regula (ES) Nr. 211/2011.

⁽¹⁰⁾ Visās dalībvalstīs vēlētajiem jābūt sasniegušiem 18 gadu vecumu, izņemot Austriju, kur noteiktais vecums ir 16 gadi.

⁽¹¹⁾ Pilsoņu komitejā jābūt ne mazāk kā septiņiem ES pilsoņiem, kas dzīvo septiņās dažādās ES dalībvalstīs.

⁽¹²⁾ Iniciatīvas maksimālais teksta apjoms ir 800 rakstzīmes (100 zīmes nosaukumam, 200 – aprakstam un 500 – sīkākai informācijai par mērķiem).

⁽¹³⁾ Regulas (ES) Nr. 211/2011 4. panta 2. punkts. Vissvarīgākais ir 4. panta 2. punkta b) apakšpunkts, kurā ir noteikts, ka ierosinātā Eiropas pilsoņu iniciatīva nevar būt acīmredzami ārpus Komisijas pilnvarām iesniegt Eiropas Savienības tiesību akta priekšlikumu, lai īstenotu Līgumus. Par Komisijas reģistrācijas lēmumu vērtēšanu skatīt *James Organ "Decommissioning direct democracy? A critical analysis of Commission decision-making on the legal admissibility of European Citizens Initiative proposals"* ("Tiešās demokrātijas izbeigšana? Kritiska analīze par Komisijas lēmumu pieņemšanu saistībā ar Eiropas pilsoņu iniciatīvas priekšlikumu tiesisko pieņemamību"), 10 *EuConst* (2014), 422.–443. lpp.

⁽¹⁴⁾ Regulas (ES) Nr. 211/2011 6. pants. Regulā noteikts, ka par šo procesu ir atbildīgas kompetentās iestādes katrā dalībvalstī, kurā tiek vākti paziņojumi par atbalstu.

⁽¹⁵⁾ Regulā noteikts, ka jāsavāc vismaz minimālais parakstu skaits katrā valstī proporcionāli iedzīvotāju skaitam: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/signatories?lg=lv>.

⁽¹⁶⁾ Regulas (ES) Nr. 211/2011 15. pants.

2.4.3. Pēc iesniegšanas sekmīgo iniciatīvu izskata Komisija, pēc tam notiek tikšanās ar organizatoriem. Eiropas Parlamentā notiek atklāta uzklauššana. Komisijas rīcībā ir trīs mēneši, lai izlemtu par to, kādā mērā pieņemt iniciatīvā ierosināto tiesību akta priekšlikumu un vai to pieņemt vispār, kā arī lai sniegtu atbildi ar paziņojumu.

2.5. Līdz šim vairāk nekā 8 miljoni ES pilsoņu ir parakstījuši kādu Eiropas pilsoņu iniciatīvu. Lai gan ir iesniegtas 69 iniciatīvas, Komisija ir reģistrējusi tikai 48, no kurām par 4 iniciatīvām tika savākts vismaz 1 miljons parakstu⁽¹⁷⁾. Sekmīgās iniciatīvas dažos gadījumos ir raisījušas nelielu reakciju; tikai vienas sekmīgas iniciatīvas⁽¹⁸⁾ rezultātā Komisija ir izvirzījusi jaunu tiesību akta priekšlikumu.

2.6. Šobrīd ES iestādes, organizatori un pilsoniskās sabiedrības organizāciju pārstāvji ir vienprātīgi ka, neraugoties uz dažām pozitīvām tehniskajām izmaiņām, EPI instruments joprojām nav sasniedzis visu savu demokrātisko potenciālu. Komisija 2017. gada EPI dienā⁽¹⁹⁾ paziņoja, ka tā veiks pilnu tiesību akta pārskatīšanu. Tā ir svarīga iespēja stiprināt ES publiskās debātes un sabiedrības spēju piedalīties programmu izstrādē un lēmumu pieņemšanā, lai ietekmētu ES politiku ar Eiropas pilsoņu iniciatīvas starpniecību. Pastāv vispārēja vienprātība arī par to, ka EPI spēj vienot ES pilsoņus tādos jautājumos, kas tiem ir kopīgi, un stiprināt Eiropas identitātes apziņu.

2.7. EPI organizatori ir norādījuši, ka EPI process ir vērtīgs arī pats par sevi, jo tiek veidoti tikli kopēju interešu jomās, un tas papildina mērķi, kas ietver 1 miljona parakstu savākšanu.

3. Iestāžu reakcija uz Eiropas pilsoņu iniciatīvu

3.1. EESK ikgadējā EPI dienā⁽²⁰⁾ ir vairojusi EPI prestižu un izveidojusi EPI palīdzības dienestu⁽²¹⁾, kas cita starpā ir nodrošinājis iniciatīvas organizatoriem EPI aprakstu tulkojumus (tie tiek iztulkoti triju darbadienu laikā pēc pieprasījuma), drukātas un tiešsaistes publikācijas par EPI un dažādas iespējas prezentēt Eiropas pilsoņu iniciatīvu EESK *ad hoc* grupas "Eiropas pilsoņu iniciatīva" sanāksmēs, specializēto nodaļu sanāksmēs un plenārsesijās⁽²²⁾.

3.2. EESK 2016. gada 13. jūlijā⁽²³⁾ pieņēma pašiniciatīvas atzinumu, kurā tā ierosināja uzlabot EPI, lai to padarītu efektīvāku, atpazīstamāku un pilsoņiem draudzīgāku.

3.3. Eiropas Parlamenta pētījuma⁽²⁴⁾ secinājumi tika iekļauti 2015. gada oktobra rezolūcijā⁽²⁵⁾, kurā Parlaments oficiāli pieprasīja EPI regulas pārskatīšanu un sniedza Komisijai stingrus ieteikumus izmaiņām. Eiropas Parlaments 2017. gadā⁽²⁶⁾ arī sagatavoja pašiniciatīvas ziņojuma projektu, kurā ierosināja izmaiņas EPI regulā.

⁽¹⁷⁾ Sekmīgie priekšlikumi ir šādi: "Ūdens un sanitārija ir cilvēka tiesības! Ūdens ir sabiedriska labums, nevis prece!", "Stop vivisection" ("Izbeigt vivisekciju"), "Viens no mums" un "Aizliegt glifosātu un aizsargāt no kaitīgiem pesticīdiem gan cilvēkus, gan vidi"; <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/successful?lg=lv>.

⁽¹⁸⁾ Komisijas paziņojums par Eiropas pilsoņu iniciatīvu "Aizliegt glifosātu un aizsargāt no kaitīgiem pesticīdiem gan cilvēkus, gan vidi" C(2017) 8414 final. 2018. gada 1. februārī Komisija pieņēma arī priekšlikumu direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti, kas daļēji ir atbilde uz EPI "Tiesības uz ūdeni".

⁽¹⁹⁾ EPI diena ir konference, ko katru gadu rīko EESK. 2017. gada EPI dienas partneri bija Eiropas Reģionu komiteja, EPI kampaņa, Eiropas Pilsoņu rīcības dienests, Liverpūles Universitāte, Tiesību un sociālā taisnīguma skola, *Democracy International*, *Initiative and Referendum Institute Europe* un *People2power*. Par EPI pārskatīšanu atklāšanas sesijā paziņoja priekšsēdētāja pirmais vietnieks Frans Timmermans.

⁽²⁰⁾ EPI diena pirmo reizi notika 2012. gada 30. martā – dienu pirms EPI regulas stāšanās spēkā. Kopš tā laika EESK ir sarīkojusi sešus šādus pasākumus, kuri ik gadu ir norisinājušies aprīlī. Septītais pasākums notiks 2018. gada 10. aprīlī.

⁽²¹⁾ Lai iegūtu plašāku informāciju, aicinām iepazīties ar EESK publikāciju: "Eiropas pilsoņu iniciatīvas palīdzības dienests Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejā".

⁽²²⁾ Skatīt 4. zemsvītras piezīmi.

⁽²³⁾ EESK pašiniciatīvas atzinums "Eiropas pilsoņu iniciatīva (pārskatīšana)" (OV C 389, 21.10.2016., 35. lpp.).

⁽²⁴⁾ Eiropas Parlamenta Izpētes dienests, "Implementation of the European Citizens' Initiative. The experience of the first three years", 2015. g.

⁽²⁵⁾ Eiropas Parlamenta 2015. gada 28. oktobra rezolūcija par Eiropas pilsoņu iniciatīvu (2014/2257(INI)). Referents: György Schöpflin: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2015-0382+0+DOC+XML+V0//LV>.

⁽²⁶⁾ Projekts ziņojumam "Regulas (ES) Nr. 211/2011 par pilsoņu iniciatīvu pārskatīšana", 11.9.2017: <http://www.europarl.europa.eu/committees/lv/afco/draft-reports.html?ufolderComCode=AFCO&ufolderId=09289&urefProcCode=&linkedDocument=true&ufolderLegId=8&urefProcYear=&urefProcNum=>.

3.4. 2015. gada martā pēc patstāvīgās izmeklēšanas Eiropas Ombuds sagatavoja 11 vadlīnijas par turpmākiem EPI uzlabojumiem⁽²⁷⁾ un 2017. gada jūlijā nosūtīja atklātu vēstuli Komisijai, to uzsverot⁽²⁸⁾.

3.5. Reģionu komiteja 2015. gada oktobrī pieņēma atzinumu, kurā puda atbalstu ātrai un pamatīgai regulas pārskatīšanai⁽²⁹⁾, un 2018. gada maija plenārsesijā tā balsos par nākamo atzinumu.

3.6. Komisija 2015. gada aprīlī publicēja progresa ziņojumu un 2016. gada februārī publicēja atbildi uz Eiropas Parlamenta priekšlikumiem, kurā informēja par to pilsoņu grūtībām, kuri organizē un atbalsta Eiropas pilsoņu iniciatīvas.

3.7. EPI organizatori ir apstrīdējuši vairākus Komisijas EPI reģistrācijas lēmumus Eiropas Savienības Tiesā⁽³⁰⁾, kā arī iesniedzot sūdzības Eiropas ombudam⁽³¹⁾. Lēmumi, kas pieņemti par šīm lietām, ir pastiprinājuši spiedienu veikt izmaiņas EPI regulā. Jo īpaši tas attiecas uz EPI daļēju reģistrēšanu un uz Komisijas pienākumu lēmumu paskaidrot.

4. EESK loma un Eiropas pilsoņu iniciatīva

4.1. EESK, kas kalpo kā tilts starp ES iestādēm un organizētu pilsonisko sabiedrību, jau sākotnēji ir iesaistījusies debatēs par EPI. To apliecina līdz šim pieņemtie atzinumi⁽³²⁾, Eiropas pilsoņu iniciatīvai sniegtais atbalsts un tādas *ad hoc* grupas izveide, kuras uzdevums ir pārraudzīt, kā attīstās un tiek īstenotas šīs tiesības piedalīties Eiropas Savienības demokrātiskajā dzīvē⁽³³⁾.

4.2. EESK turpinās kopā ar citām iestādēm aktīvi piedalīties EPI procesā gan kā veicinātāja, gan kā institucionālā atbalstītāja. EESK pārraudzībā cita starpā ir turpmāk uzskaitītās iniciatīvas un kompetences.

4.2.1. EPI diena, ko katru gadu rīko EESK ir palielinājusi EPI prestižu, lielā mērā palīdzējusi EPI ierindoties ES iestāžu darba kārtības prioritāšu vidū. EPI diena jau tagad ir lieliska iespēja dialogam starp EPI organizatoriem, ES iestādēm un citām ieinteresētajām personām, tā dod iespēju novērtēt EPI īstenošanas gaitu un efektivitāti, apmainīties ar paraugprakses piemēriem un vienkāršo organizatoru un citu ieinteresēto personu sakaru veidošanu. Sekmīgajām EPI tā ir arī dialoga platforma. EESK turpinās EPI dienas sekmīgo darbu un paplašinās konferences tvērumu un lomu, piemēram, šajā nolūkā regulāri pārskatot Komisijas veikto turpmāko darbu sekmīgo EPI saistībā. EPI dienu rīko *ad hoc* grupa sadarbībā ar attiecīgajiem stratēģiskajiem partneriem.

4.2.2. Informēšanai par EPI un tās popularizēšanai paredzētas praktiskas rokasgrāmatas izstrāde – pašreiz publicēts jau trešais izdevums⁽³⁴⁾. Turklāt Komiteja ir uzsvērusi EPI būtisko nozīmi kādā citā publikācijā, kuras nosaukums ir "Eiropas pase aktīvam pilsoniskumam"⁽³⁵⁾ (pieejama drukātā veidā un HTML versijā⁽³⁶⁾) un kuras mērķis ir informēt ES pilsoņus par viņu tiesībām, kā arī veicināt transnacionālo līdzdalības demokrātiju.

⁽²⁷⁾ Lieta OI/9/2013/TN, kas sāka 18.12.2013., lēmums pieņemts 4.3.2015.: <https://www.ombudsman.europa.eu/lv/cases/decision.faces?jsessionid=006CBE9AC50A440F844F073D2D748353>.

⁽²⁸⁾ Lieta SI/6/2017/KR, 11.7.2017. vēstule: <https://www.ombudsman.europa.eu/lv/cases/correspondence.faces>.

⁽²⁹⁾ Reģionu komitejas atzinums par tematu "Eiropas pilsoņu iniciatīva" (OV C 423, 17.12.2015., 1. lpp.).

⁽³⁰⁾ Konkrēti šādi Tiesas spriedumi, ar kuriem veiksmīgi apstrīdēti Komisijas lēmumi: 3.2.2017. spriedums Lietā T-646/13 ("Minority SafePack"), 10.5.2017. spriedums Lietā T-754/14 ("Stop TTIP" ("Apturēt Transatlantisko tirdzniecības un investīciju partnerību")) un 12.9.2017. spriedums Lietā C-589/15 P ("Miljons parakstu solidarai Eiropai").

⁽³¹⁾ Šādi lēmumi: 4.10.2017. lēmums lietā 1086/2017/PMC ("Mamma, tētis un bērni"), 18.4.2017. lēmums lietā 1609/2016/JAS ("Stop vivisection"), kā arī 3.3.2015. sūdzība 402/2014/PMC (konfidenciāla) un 12.12.2014. sūdzība 2071/2013/EIS ("Stop vivisection").

⁽³²⁾ EESK atzinums par tematu "Lisabonas līguma īstenošana – līdzdalības demokrātija un Eiropas pilsoņu iniciatīva (11. pants)", (OV C 354, 28.12.2010., 59. lpp.).

EESK atzinums par tematu "Pilsoņu iniciatīva" (OV C 44, 11.2.2011., 182. lpp.).

EESK pašiniciatīvas atzinums "Eiropas pilsoņu iniciatīva (pārskatīšana)" (OV C 389, 21.10.2016., 35. lpp.).

⁽³³⁾ EESK *ad hoc* grupa 2013. gada oktobrī tika izveidota, lai sniegtu politiskas norādes par EPI un uzraudzītu norises šajā jomā.

⁽³⁴⁾ <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/qe-04-15-566-lv-n.pdf>

⁽³⁵⁾ <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/qe-04-15-149-lv-n.pdf>

⁽³⁶⁾ <http://www.eesc.europa.eu/eptac/en>

4.2.3. To EPI organizatoru, kuru iniciatīvas ir saistītas Komitejas politikas jomām, uzaicināšana tās prezentēt EESK⁽³⁷⁾. Šīs iespējas ļauj EESK nodrošināt EPI organizatoriem platformu saziņai ar pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem un sociālajiem partneriem un vairo EPI kā demokrātiska instrumenta prestižu, vienlaikus saglabājot neitralitāti attiecībā uz konkrēto politikas jautājumu.

4.2.4. Sistemātiska pašiniciatīvas atzinumu izstrāde par sekmīgām EPI, ja vien tās atbilst EESK darbības jomai;

4.2.5. EESK pārstāvjiem vajadzētu piedalīties katrā Eiropas Parlamenta rīkotajā atklātajā uzklaušīšanā saistībā ar sekmīgajām iniciatīvām ar mērķi veicināt starpiestāžu analīzi attiecībā uz to, kā reaģēt uz sekmīgu EPI. EESK obligāti būtu jāaicina uz atklātajām uzklaušīšanām⁽³⁸⁾. EESK atzinuma pamatā būs diskusijas EESK plenārsesijā, uz kurām tiks aicināti organizatori.

4.2.6. EESK atzinīgi vērtē tiešsaistes sadarbības platformu un vēlētos būt tajā iesaistīta un tikt informēta par tās norisēm. EESK arī uzskata, ka ir svarīgi, lai platformas lietotāji būtu labi informēti par pakalpojumiem, kuri saistīti ar EPI un kurus EESK piedāvā EPI organizatoriem;

4.2.7. EESK arī turpmāk atbalstīs spēcīgu un vēl efektīvāku EPI, kā arī rūpēsies par informētības palielināšanu valsts un vietējā līmenī ar tādu pasākumu kā "Going local" iniciatīvu palīdzību.

5. Piezīmes par regulējuma izmaiņām

5.1. Bija paredzēts, ka EPI būs skaidra, vienkārša un viegli izmantojama. Tomēr daudzi EPI organizatori, pilsoniskās sabiedrības organizāciju pārstāvji⁽³⁹⁾, akadēmisko aprindu komentētāji⁽⁴⁰⁾ un iestāžu pārstāvji ir ziņojuši par būtiskām tehniskām un juridiskām problēmām saistībā ar EPI. EESK atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu pārstrādāt regulu, lai novērstu sarežģītākās institucionālās, juridiskās un organizatoriskās problēmas un veicinātu pilsoņu un iestāžu dialogu. Tādējādi tiks pastiprinātas ES mēroga debātes, kuras stimulē EPI process, neraugoties uz to, vai EPI iegūst vienu miljonu parakstu vai neiegūst.

5.2. EESK atkārtoti pauž stingru atbalstu Eiropas pilsoņu iniciatīvai. EESK uzskata, ka EPI pienācīga un pilnīga īstenošana varētu palīdzēt novērst plaisu starp ES pilsoņiem un ES iestādēm un būtiski uzlabot sabiedrības iesaisti Eiropas Savienības demokrātiskajā dzīvē. Ir svarīgi arī plašāk attīstīt līdzdalības demokrātiju ES.

5.3. EESK atzīst iestāžu spēcīgo atbalstu EPI un atzinīgi vērtē Eiropas Parlamenta, Reģionu komitejas un Eiropas Ombuda priekšlikumus par izmaiņām. Katrai iestādei ir būtiska nozīme EPI kampaņu laikā un pēc tām – tās nodrošina palīdzību un iespējas iestāžu un organizatoru dialogam.

5.4. EESK ierosina: visām dalībvalstīm būtu jāizveido kontaktpunkti informācijas un palīdzības sniegšanai EPI organizatoriem par tehniskām detaļām, kā arī par kampaņu, problēmām, kas saistītas ar EPI, un būtu aktīvi jāpopularizē EPI attiecīgās valsts un vietējā līmenī.

5.5. Lai vienkāršotu EPI instrumentu un padarītu to efektīvāku, EESK izvirza turpmāk minētos priekšlikumus regulas pārstrādāšanai.

⁽³⁷⁾ Skatīt 4. zemsvītras piezīmi.

⁽³⁸⁾ 2014. gada 2. februārī EESK priekšsēdētājs Henri Malosse nosūtīja toreizējam Eiropas Parlamenta priekšsēdētājam Martin Schulz oficiālu vēstuli, kurā viņš pauda EESK interesi tikt regulāri uzaicinātai uz atklātām uzklaušīšanām par sekmīgām EPI.

⁽³⁹⁾ C. Berg, J. Tomson, "An ECI that works! Learning from the first two years of the European Citizens' Initiative", 2014. g., <http://ecithatworks.org/>.

⁽⁴⁰⁾ Dažas no jaunākajām publikācijām: James Organ "EU Citizen Participation, openness and the European Citizens Initiative: the TTIP legacy" ("ES pilsoņu līdzdalība, atklātība un Eiropas pilsoņu iniciatīva: TTIP mantojums"), 54 CMLRev, 1713.–1748. lpp. (2017); Anastasia Karatzia "The European Citizens Initiative and the EU institutional balance: On realism and the possibilities of affecting EU lawmaking" ("Eiropas pilsoņu iniciatīva un ES institucionālais līdzsvars: par realismu un ES likumdošanas ietekmēšanas iespējām"), 54 CML Rev. (2017), 177.–208. lpp.; Nikos Vogiatzis "Between discretion and control: Reflections on the institutional position of the Commission within the European citizens' initiative process" ("Starp rīcības brīvību un kontroli: pārdomas par Komisijas institucionālo nostāju Eiropas pilsoņu iniciatīvas procesā"), *European Law Journal* (2017), (23), 250.–271. lpp.

5.5.1. Komisijas kā EPI organizatoru institucionālās atbalstītājas⁽⁴¹⁾ loma būtu jānodala no lēmuma par reģistrāciju pieņemējas lomas. Tas ir ļoti būtiski, lai atrisinātu potenciālo Komisijas iekšējo interešu konfliktu un sekmētu EPI instrumenta pilnīgu un efektīvu īstenošanu. EESK būtu piemērota kandidāte institucionālās atbalstītājas pienākumu veikšanai.

5.5.2. Būtu jānodrošina lielākas dialoga iespējas ar EPI organizatoriem kampaņas laikā un pēc tās ar mērķi palielināt EPI kampaņu tematu politisko atpazīstamību. Ņemot vērā šo mērķi, EESK cer, ka visas ES iestādes vienādi rūpēsies par to, lai radītu organizatoriem iespējas iepazīstināt ar iniciatīvām un apspriest tās, kā piemēru ņemot EESK praksi uzaicināt EPI organizatorus uz dažādām debatēm grupā "Eiropas pilsoņu iniciatīva", specializētajās nodaļās un plenārsesijās. No dialoga iespēju viedokļa izšķiroši svarīga ir uzklauššana plenārsesijā Eiropas Parlamentā.

5.5.3. Attiecībā uz sekmīgajām iniciatīvām jānodrošina atbilstoši turpmāki pasākumi. Ievērojot Eiropas Komisijas iniciatīvas tiesības, EESK aicina Komisiju 12 mēnešu laikā pēc kampaņas beigām sagatavot tiesību akta priekšlikumu vai pilnībā pamatot lēmumu neiesniegt priekšlikumu.

5.5.4. Papildus uzklauššanas pasākumiem Eiropas Parlamentā un Komisijas sanāksmei ar organizatoriem Komisijai būtu arī jāizveido ciešāka saikne ar EPI organizatoriem. Šajā nolūkā jāsadarbjas ar organizatoriem pasākumos, kas norisinās saistībā ar sekmīgu EPI, pēc tam, kad Komisija sniegusi sākotnējo atzinumu.

5.5.5. Lai nodrošinātu optimālu līdzsvaru starp uzdevumiem un kompetenci, EESK atbalsta EESK uzklauššanā izskanējušo pilsoniskās sabiedrības viedokli, ka Parlamentam arī turpmāk vajadzētu būt vienīgajam, kas rīko atklātas uzklauššanas par sekmīgajām EPI.

5.5.6. Būtu jānorāda detalizēti un skaidri iemesli visiem Komisijas lēmumiem atteikt iniciatīvas reģistrēšanu neatkarīgi no tā, vai atteikums ir daļējs vai pilnīgs.

5.5.7. EESK atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu ļaut daļēju reģistrēšanu. Tomēr, lai pieņemtu skaidras un vienkāršas procedūras un kritērijus Eiropas pilsoņu iniciatīvas reģistrēšanai, būtu jāsauglabā viens lēmums par reģistrēšanu. Komisija varētu sniegt organizatoriem konsultācijas par priekšlikuma juridisko pamatu pirms iesniegšanas un ierosināt iespējamās nepieņemamības novēršanas risinājumus.

5.5.8. EESK sekos līdzi diskusijai par minimālā EPI iniciatīvas atbalstīšanas vecuma un vecuma, no kura tajā var piedalīties, pazemināšanu. EESK apzinās, ka tas rada daudzus jautājumus, taču vienlaikus atzīst nepieciešamību diskusiju turpināt.

5.5.9. Ir svarīgi, lai EPI arī turpmāk būtu jāpārskata ik pēc trijiem gadiem. Tā iemesls ir EPI nozīme no ES demokrātijas viedokļa, tās nesēnā ieviešana, kā arī laiks, kas būs nepieciešams, lai ieviestu pašreizējās pārskatīšanas rezultātā izdarītās izmaiņas.

5.5.10. Būtu jāstiprina procedūras sabiedrības informēšanai un izpratnes veidošanai par EPI. Tas galvenokārt jā dara, izmantojot *ad hoc* kampaņas, kuras atbalsta Komisija un dalībvalstis. Ņemot to vērā, EESK arī ierosina ļaut organizatoru grupām informēt ieinteresētos atbalstītājus par kampaņas norisēm un gūtajiem rezultātiem (ja vien atbalstītāji ir devuši tādu atļauju). Tas pats attiecas uz Komisiju, kurai būtu aktīvāk jāpublisko sekmīgu iniciatīvu turpmākie pasākumi, kā arī vispirms par to jāpaziņo organizatoru grupai.

5.5.11. EESK ir gandarīta, ka Eiropas Komisija ir atzinusi nepieciešamību pēc tulkošanas pakalpojumiem, kurus kopš 2015. nodrošina EESK. Tulkošanas pakalpojumu sniegšanu vajadzētu attiecināt arī uz EPI priekšlikuma pielikumu tulkošanu⁽⁴²⁾. Tas ir svarīgi, lai palīdzētu sabiedrībai labāk izprast iniciatīvas priekšlikumus.

5.5.12. Būtu jāizpēta jaunas metodes ar mērķi saistīt parakstu vākšanu tiešsaistē ar sociālajiem un digitālajiem plašsaziņas līdzekļiem un tādējādi aptvert vēl plašāku auditoriju.

Briselē, 2018. gada 14. martā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Georges DASSIS

⁽⁴¹⁾ Sk. 1.2. un 4.3.2. punktu EESK atzinumā par tematu "Pilsoņu iniciatīva" (OV C 44, 11.2.2011., 182. lpp.).

⁽⁴²⁾ Saistībā ar diskusiju par pielikumu nozīmi sk. 47.–58. punktu "Izsāk un Dabis/Komisija" Lieta T-529/13.